

Jak się tworzy prawo

Projekty obywatelskich inicjatyw ustawodawczych w zakresie ochrony środowiska traktowane są przez prawodawcę tak jak każda inna legislacyjna inicjatywa obywatelska. W pierwszej kolejności wymagają, stosownie do art. 118 ust. 2 Konstytucji RP, poparcia przez grupę co najmniej 100 tys. obywateli RP mających bierne prawo wyborcze. Szczegółowy sposób wnoszenia obywatelskiego projektu ustawy oraz wymagania formalne formułowane wobec takiego projektu regulowane są przepisami ustawy z 24 czerwca 1999 roku o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli oraz art. 34 ust. 2 i 3 regulaminu Sejmu RP. Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie sejm w chwili obecnej trwa procedowanie nad trzema projektami ustawodawczymi dotyczącymi ochrony środowiska.

Pierwszy to obywatelski projekt ustawy wniesiony do Sejmu VI kadencji 9 listopada 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody. Głównym celem jest zmiana treści art. 10 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody poprzez uchylenie wymogu wiążącego uzgodnienia z organami uchwałodawczymi samorządu terytorialnego rozporządzenia w sprawie zmiany granic parku narodowego i zastąpienie go koniecznością uzyskania niewiążących opinii tychże organów. Pod projektem ustawy podpisało się ponad 200 tys. osób, zaś proponowane zmiany są popierane przez Radę Ministrów. Drugim projektem jest obywatelski projekt ustawy wniesiony do Sejmu VI kadencji 1 marca 2011 roku o ochronie zwierząt. Zakłada on m.in. istotne zaostrezenie przepisów w zakresie ochrony zwierząt gospodarskich. Trzecim jest projekt ustawy wniesiony do Sejmu VII kadencji 21 czerwca 2012 roku o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zakłada wprowadzenie subwencji ekologicznej, która przysługiwałaby gminom, na terenie których znajdują się chronione obiekty i obszary o szczególnych walorach przyrodniczych; chodzi tutaj o parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu i parki krajobrazowe.

Charakter poszczególnych projektów jest dość zróżnicowany. Za regułę należy uznać, iż projekty obywatelskie mają charakter fragmentaryczny, dotyczą pojedynczego problemu związanego z ochroną środowiska. W tym kontekście kompleksowy projekt ustawy o zwierzętach jest wyjątkiem potwierdzającym regułę. Konstytucyjny wymóg uzyskania poparcia 100 tys. osób został określony na właściwym poziomie, z jednej strony stanowi niezbędny filtr zapobiegający wpływowi do Sejmu projektów nieposiadających istotnego poparcia społecznego, z drugiej zaś nie stanowi, czego najlepszym dowodem są wskazane powyżej obywatelskie projekty ustaw, przeszkody uniemożliwiającej przedłożenia takich projektów do Sejmu. Dlatego głównym problemem dla obywateli wnoszących obywatelskie projekty nie są wymogi formalne, tylko konieczność uzyskania już na etapie prac parlamentarnych politycznego poparcia dla projektu. Warto zwrócić uwagę choćby na projekt ustawy o zmianie art. 10 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Projekt ten, pomimo poparcia przez rząd RP, pomimo upływu ponad dwóch lat pod wpływienia do Sejmu, w dalszym ciągu pozostaje wyłącznie projektem.

Daniel Chojnacki, radca prawny Zespół Prawa Ochrony Środowiska Kancelaria Domański, Zakrzewski Palinka sp.k.

NOT. MPS